

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **P., s. r. o., so sídlom v B.**, IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou V., s. r. o., so sídlom v B., proti povinnému **S. K., nar. X., bytom M., o vymoženie 1 282,05 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Revúca, pod sp. zn. 6 Er 383/2011, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. októbra 2012 č. k. 16 CoE 261/2012-117, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Súdny exekútor požiadal exekučný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov - ďalej len „Exekučný poriadok“) na základe rozhodcovského rozsudku z 22. októbra 2010, sp. zn. IBC0410069 Stáleho rozhodcovského súdu, ktorý zriadila R., a. s. (ďalej len „označený rozhodcovský rozsudok“).

Okresný súd Revúca uznesením z 16. mája 2012, č. k. 6 Er 383/2011-89 rozhodol tak, že uvedenú žiadosť súdneho exekútora zamietol podľa ust. § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“) v spojení s ust. § 4 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „ZoRK“).

Súd prvého stupňa preskúmal exekučný titul (rozhodcovský rozsudok), ktorý bol vydaný na základe zmluvy o úvere č. 8063446408, uzatvorenej medzi právnym predchodcom

oprávneného (P., a. s.) a povinným 18. júla 2008, ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli Všeobecný podmienky poskytnutia úveru a v nich obsiahnutá rozhodcovská doložka

Súd dospel k záveru o neplatnosti rozhodcovskej doložky, na základe ktorej vo veci konal a rozhodol rozhodcovský súd, pretože táto bola už v čase uzatvárania zmluvy o úvere neprijateľnou podmienkou. Rozhodcovská doložka je súčasťou formulárovej zmluvy, ktorú oprávnený v rámci svojej podnikateľskej činnosti používa v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. Rozhodcovská doložka v úverovej zmluve nie je dojednaná individuálne, čo zjavne vyplýva z jej zaradenia do Úverových podmienok ako súčasti formulárovej (typovej) zmluvy o úvere. Táto splynula s ostatnými štandardnými podmienkami a spotrebiteľ mohol len zmluvu ako celok odmietnuť, alebo sa podrobiť všetkým úverovým podmienkam, teda aj rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovská doložka je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Dodávateľ v nej uviedol konkrétny rozhodcovský súd, ktorý by prípadný spor mohol rozhodovať, pričom miestom rozhodcovského konania je Bratislava. Rozhodcovská doložka sa nachádza v prechodných a záverečných ustanoveniach obchodných podmienok pre úver. Formulár zmluvy spolu s obchodnými podmienkami je vopred pripravený pre všetkých spotrebiteľov, uzatvárajúcich rovnaký typ zmluvy. Podpisom zmluvy o úvere povinný súčasne vyslovil súhlas so všeobecnými podmienkami bez toho, aby ich mohol meniť, či dopĺňať. Dojednanie rozhodcovskej doložky a následné konanie pred rozhodcovským súdom viedli tak vo svojich dôsledkoch k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú mu poskytujú ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a tiež Smernice Rady (ES) 93/13/EHS.

Rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom bol exekučný titul, sa uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok, vydaný v takomto konaní, nemôže byť riadnym exekučným titulom na vykonanie exekúcie.

Na odvolanie oprávneného vec prejednal Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací. Po preskúmaní napadnutého uznesenia rozhodol uznesením z 25. októbra 2012, č.

k. 16 CoE 261/2012-117 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ustanovenia § 219 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Odvolaací súd poukázal na ust. § 44 ods. 2 a § 58 ods. 1 Exekučného poriadku a dodal, že vychádzajúc z uvedených ustanovení Exekučného poriadku je zrejmé, že súd pred vydaním poverenia súdnemu exekútorovi, ako aj počas celého exekučného konania (exekúcie), je povinný dôsledne skúmať, či sú splnené formálne i materiálne predpoklady pre vedenie exekúcie. Je tak predovšetkým povinný skúmať, či podklad, na základe ktorého súdny exekútor žiada o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, resp. na základe ktorého je exekúcia vedená, je spôsobilým exekučným titulom v zmysle ust. § 41 Exekučného poriadku, a či subjekt, voči ktorému a v prospech ktorého sa má exekúcia vykonať, je zhodný so subjektom označeným v exekučnom titule, prípadne skúmať, či došlo k prechodu práva alebo povinnosti na inak označený subjekt v zmysle ust. § 37 ods. 3 Exekučného poriadku. Odvolacia námietka oprávneného, podľa ktorej exekučný súd prekročil rámec svojej preskúmvacej činnosti, keď posudzoval súladnosť exekučného titulu so zákonom, neobstoí. Skutočnosť, či sú naplnené formálne i materiálne predpoklady pre vedenie exekúcie, skúma exekučný súd pri rozhodovaní o žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku), ďalej námietku povinného proti exekúcii (§ 50) a taktiež prípadný návrh na odklad či zastavenie exekúcie (§ 58). Súd môže zároveň v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania (exekúcie) a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej a formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, musí na zistenie nezákonnosti vedenia exekúcie aj adekvátne procesné zareagovať. Samotná skutočnosť, že v prejednávanej veci bolo udelené poverenie na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi, nezakladá prekážku rei iudicatae a neznamená tak vylúčenie možnosti preskúmvania exekučného titulu súdom v každej fáze exekučného konania, či exekúcie.

Na podporu svojich tvrdení odvolací súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu slovenskej republiky z 27. januára 1997 sp. zn. 3 Cdo 164/1996.

Námietku oprávneného, že súd prvého stupňa prekročil svoje preskúmvacie právomoci a nesprávne na zistený skutkový stav aplikoval ust. § 45 ods. 1 a ods. 2 ZoRK,

nepovažoval odvolací súd za dôvodnú aj s poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 18. februára 2010 sp. zn. III. ÚS 86/2010-19.

Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že nezistil nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa ani v jednej z oprávneným namietaných okolností. V danom prípade súd prvého stupňa vo veci dôsledne aplikoval ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, ako aj ustanovení ZoRK. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne považoval danú zmluvu uzavretú medzi účastníkmi (resp. právnym predchodcom oprávneného) z 18. júla 2008 za spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka a následne sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením súdu prvého stupňa týkajúceho sa rozhodcovskej doložky.

K námietke oprávneného o povinnosti právneho predchodcu oprávneného v zmysle ust. § 93b Zákona o bankách ponúknuť povinnému návrh na uzavretie rozhodcovskej doložky odvolací súd uviedol, že dané ustanovenie nie je možné vykladať bez kontextu s osobitnou úpravou spotrebiteľských zmlúv v zmysle Občianskeho zákonníka. Medzi absolútne neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve zaraďuje Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 4 písm. r/ aj ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Nerovnosť zmluvných strán pri uzavretí zmluvy o úvere spočívala práve v tom, že povinný nemohol obsah typovej zmluvy predkladanej právnym predchodcom oprávneného nijako zmeniť. Zmluva o úvere obsahuje ustanovenia, ktoré sú v rozpore s deklarovými zásadami. Túto zmluvu je možné charakterizovať ako zmluvu spotrebiteľskú v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože spotrebiteľskou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Význam spotrebiteľských zmlúv možno vidieť práve v rovine zvýšenej ochrany slabšieho prvku záväzkového vzťahu - spotrebiteľa a jeho práv. Uvedený Zákon o bankách však neupravuje formu ani obsah uvedenej rozhodcovskej doložky a v ust. § 93 b ods. 2 tohto zákona uvádza, že uvedený návrh na uzavretie rozhodcovskej doložky nie je klient povinný prijať. Ak ho klient neprijme, tak prípadne spory z obchodu s takýmto klientom sa riešia postupom podľa osobitných predpisov, ktorými je O. s. p., prípadne Exekučný poriadok. Rozhodcovskú doložku však právny predchodca včlenil medzi ostatné podmienky zmluvy a povinný (klient) mohol zmluvu len ako celok prijať alebo len ako celok odmietnuť.

Pokiaľ vo veci vydal rozhodcovský rozsudok rozhodca, ktorý konal na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, súd prvého stupňa v konečnom dôsledku správne zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie z dôvodu absencie spôsobilého exekučného titulu.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol oprávnený dovolaním, v ktorom žiadal napadnuté uznesenie buď zmeniť tak, že dovolací súd poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alebo zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo súdy v danom prípade: a) rozhodovali vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O. s. p.), b) rozhodovali napriek tomu, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O. s. p.); c) rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ O. s. p.), d) odňali oprávnenému možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.), e) konanie zaťažili tzv. inou vadou konania, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a f) svoje rozhodnutia založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Oprávnený v doplnení dovolania navyiac uviedol, že podľa jeho názoru je tento jeho opravný prostriedok prípustný v zmysle § 238 ods. 3 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas oprávnený zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadol oprávnený dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Dovolanie oprávneného preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Oprávnený zastáva nesprávny názor, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 238 ods. 3 O. s. p. Prehliadol, že aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy len v prípade, že dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu uvedenému v tomto ustanovení. Keďže dovolanie oprávneného smeruje proti uzneseniu, neprichádza do úvahy použitie § 238 O. s. p.

Prípustnosť dovolania oprávneného by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo, preto prípustnosť jeho dovolania z týchto ustanovení nevyplýva.

K obsahovo rovnakým námietkam oprávneného, z ktorých vyvodzuje prípustnosť a opodstatnenosť jeho dovolania, podaného v preskúmvanej veci, sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých ten istý oprávnený vystupoval v procesnom postavení dovolateľa. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia zo 4. apríla 2013 sp. zn. 3 Cdo 224/2012, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 295/2012, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 182/2012, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 6/2013, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 16/2013, z 12. júna 2013 sp. zn. 3 ECdo 9/2013, 12. júna 2013 sp. zn. 3 ECdo 37/2013, 12. júna 2013 sp. zn. 3 ECdo 8/2013, 27. júna 2013 sp. zn. 3 Cdo 237/2012, 27. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 227/2012, 3. júla 2013 sp. zn. 3 ECdo 106/2013, 25. júla 2013 sp. zn. 3 ECdo 42/2013, 25. júla 2013 sp. zn. 3 Cdo 62/2013 a konštatuje, že právne závery, ku ktorým dospel v týchto rozhodnutiach, sú plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. S prihliadnutím na požiadavku procesnej ekonomiky preto najvyšší súd na odôvodnenia týchto rozhodnutí v podrobnostiach poukazuje s tým, že sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje aj v preskúmvanej veci.

V rozhodnutiach uvedených v predchádzajúcom odseku najvyšší súd konštatoval, že:

Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O. s. p.) je daná, iba ak súd rozhodol vo veci, o ktorej nemal rozhodnúť; rozhodovanie súdov v exekučných veciach ale vyplýva priamo zo zákona (viď napríklad § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

Prekážku rozsúdenej veci (§ 237 písm. d/ O. s. p.) pre exekučné konanie netvorí rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, lebo rozhodcovské konanie nemá charakter exekučného konania.

Ustanovenie § 237 písm. e/ O. s. p. dopadá len na tie prípady, v ktorých súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebol podaný žiadny návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu (oprávnený ale podal návrh na vykonanie exekúcie).

Pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu, pričom oboznamovanie s obsahom listín, zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania, sa nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného.

Ak sa exekúcia navrhuje na podklade rozhodnutia takého rozhodcovského súdu, ktorý nemal právomoc vydať ho, zamietnutím žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa oprávnenému neodopiera právo na výkon rozhodnutia.

Pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor so spotrebiteľom prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (R 46/2012).

Postup banky nezodpovedal v danom prípade § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, lebo rozhodcovská doložka nebola naformulovaná tak, aby založila právomoc rozhodcovského súdu zriadeného bankami alebo ich záujmovým združením (viď § 67 ods. 1 a 2 zákona č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o doplnení a zmene niektorých zákonov).

Nedôvodná a irelevantná je aj námietka oprávneného, že slovenský preklad Smernice nie je správny.

K týmto záverom dospel najvyšší súd aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom, že v danom prípade uzavretá rozhodcovská doložka - z dôvodov vysvetlených už súdmi nižších stupňov - je neprijateľná podmienka spotrebiteľskej zmluvy

(§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), čo zakladá jej neplatnosť. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vydať označený rozhodcovský rozsudok, ktorý vzhľadom na to nie je vykonateľný exekučný titul.

Oprávneným namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí (R 111/1998 a tiež III. ÚS 551/2012) a nesprávnosť právneho posúdenia, na ktorých tieto rozhodnutia spočívajú (R 54/2012), nie sú vady konania v zmysle § 237 O. s. p. a prípustnosť dovolania nezakladajú.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania, tvrdených oprávneným, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O. s. p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie oprávneného podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

V dovolacom konaní úspešnej povinnému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd nepriznal povinnému náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2014

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová